

Сисоєва Вікторія Вікторівна, здобувачка вищої освіти

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ, Україна

Науковий керівник: Сисоєва Інна Миколаївна, д-р. екон. наук,

професорка, професорка кафедри економіки, обліку та оподаткування

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ, Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ

Організація аудиторської діяльності в різних країнах світу регулюється різним ступенем державного втручання та контролю над суб'єктами аудиту. У контексті країн Європейського Союзу (ЄС), існує визначений поділ підприємств на групи за їхнім розміром. Аналіз світового та європейського підходів розкриває дві основні концепції організації та регулювання аудиторської діяльності: державну і професійну.

У європейській практиці існують кілька моделей, включаючи державне регулювання, саморегулювання професії та комбіновані форми. Таблиця 1 надає категорії компаній країн ЄС залежно від розміру, визначеного за балансовим звітом, чистим оборотом та чисельністю працівників. Мікро-, малі, середні і великі підприємства класифікуються відповідно до цих критеріїв [5].

Таблиця 1

Категорії компаній країн ЄС

№ з/п	Категорія	Загальна сума балансу, євро	Чистий оборот, євро	Середня чисельність працівників	Примітка
1.	Мікро-підприємства	350 000	700 000	10	-
2.	Малі підприємства	4 000 000	8 000 000	50	Малими підприємствами вважаються підприємства, які на звітну дату не виходять за межі двох з трьох наведених критеріїв
3.	Середні підприємства	20 000 000	40 000 000	250	Середніми підприємствами вважаються підприємства, які не є мікропідприємствами чи малими підприємствами, і які на звітну дату не виходять за межі двох з трьох наведених критеріїв
4.	Великі підприємства	20 000 000	40 000 000	250	Великими підприємствами вважаються підприємства, які на звітну дату виходять за межі двох з трьох наведених критеріїв

Джерело: складено на основі [9].

Мікропідприємства, через обмеженість ресурсів, можуть бути звільнені від деяких обов'язків, що допомагає уникнути надмірного адміністративного тягаря. Проте, необхідно забезпечити, щоб ці заходи не зашкоджували правильному

фінансовому обліку та відображенню господарських операцій [7]. Важливо відзначити, що держави ЄС можуть вживати власні заходи для класифікації підприємств, враховуючи специфіку своєї економіки та ринкових умов. Визначення меж для мікро-, малих, середніх і великих підприємств є важливим елементом системи регулювання аудиторської діяльності та допомагає забезпечити адекватний контроль і нагляд за цією сферою в різних країнах ЄС. Країни-члени мають право звільняти малі підприємства від обов'язку складати звіт про управління за умови, що ці підприємства включатимуть до фінансової звітності дані, що стосуються придбання власних акцій, відповідно до встановлених норм Директиви 2012/30/ЄС Європейського Парламенту та Ради. Забезпечення еквівалентності гарантій, здійснення яких держави-члени вимагають від компаній, є важливою частиною цього процесу [2]. Держави-члени також повинні забезпечувати проведення аудиту фінансової звітності суспільно значущих суб'єктів господарювання, середніх і великих підприємств аудиторами чи аудиторськими фірмами, які отримали дозвіл на проведення обов'язкового аудиту згідно з Директивою 2006/43/ЄС [1]. Аудиторський звіт повинен включати в себе вступну частину, де зазначено фінансові звіти, обсяг обов'язкового аудиту та аудиторський висновок. Останній може бути без застережень, із застереженнями або негативним, відображаючи думку аудитора щодо достовірності та об'єктивності річної фінансової звітності підприємства відповідно до стандартів фінансової звітності та вимог законодавства.

Згідно з вимогами аудиторської практики, якщо аудитор, що виконує обов'язки аудиту, не може надати аудиторський висновок, то він повинен викласти відмову від надання висновку у своєму звіті. Аудитор підписує звіт та вказує дату його підписання. В разі, якщо обов'язковий аудит здійснюється аудиторською фірмою, аудиторський звіт підписується, як мінімум, аудитором (аудиторами), що виконують обов'язки аудиту від імені аудиторської фірми [6].

У виняткових випадках держави-члени можуть передбачити можливість нерозкриття прізвищ осіб, які підписали аудиторський звіт, якщо таке розкриття може створити неминучу і серйозну загрозу особистій безпеці будь-якої особи. Проте, навіть у таких випадках, прізвища осіб, які підписали аудиторський звіт, повинні бути відомі відповідним компетентним органам.

Ці вимоги вписуються у структуру Директиви 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 року щодо річної фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності, яка вносить зміни до попередніх директив та стандартів. Це становить важливий аспект нормативного регулювання аудиторської діяльності та визначає правила подання звітів та висновків в сфері фінансового аудиту [3].

Тенденція до обмеження цивільної відповідальності аудиторів, які виконують обов'язковий аудит суб'єктів суспільного інтересу, спостерігається в контексті регулювання аудиторської діяльності в Європейському Співтоваристві [9]. Ця тенденція відповідає загальносвітовим стандартам стандартизації, підвищення вимог до незалежності, введення систем контролю якості та спрямована на стимулювання конкуренції на ринку аудиту великих компаній. Важливо зазначити, що це також відображається у європейському законодавстві, яке вимагає впровадження системи контролю якості послуг на ринку аудиторських послуг в Україні. Зміни до законодавства щодо аудиторської діяльності мають на меті

адаптацію національного законодавства до стандартів Європейського Союзу. Це передбачає підвищення якості аудиторських послуг, забезпечення інвесторам та власникам надійної інформації про фінансовий стан підприємств, що сприятиме поліпшенню інвестиційного клімату в Україні [10]. Недоліками існуючої системи сертифікації аудиторів визначається як проблема, що потребує вирішення, оскільки формальний підхід до вибору аудитора на даний момент є неефективним.

Список використаних джерел:

1. Директива 2006/43/ЄС (зі змінами) від 17.05.2006 р. № 2006/43/ЄС. Офіційний журнал Європейського Союзу. 2006. L 112. 32 с.
2. Директива 2012/30/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25 жовтня 2012 р. Офіційний журнал Європейського Союзу. 2012. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2012/30/oj>.
3. Директива 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 року.
4. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність. Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2018. № 9. ст. 50.
5. Пантелеєв В.П. Узагальнення інформації з регулювання, організації та методики аудиту в країнах ЄС. Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. пр. 2019. № 4. С. 39—65. doi: 10.31767/nasoa.4.2019.5.
6. Сисоєва І. М. Особливості аудиту облікової політики підприємств. Галицький економічний вісник. 2007. Вип. 4 (15). С. 188—192.
7. Сисоєва І. М. Особливості аудиту у країнах європейського союзу. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 3. С. 26—31. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.3.2.
8. Сисоєва І.М. Прогнозування прибутку підприємства в залежності від методів облікової політики. Економіка та держава. 2010. № 10. С. 93—94.
9. Скаско О.І. Організація системи аудиту в європейських країнах. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць. URL: <http://fkd.org.ua/article/viewFile/28851/25843>.
10. I.Sysoieva, A. Pukas, Z. Pushkar, S. Radynskyy, N. Yushchenko and O. Vatslavskyy, "Information Support of Social Audit", 2022 12th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT), pp. 255-260, 2022.